

Koroonaviiruse (COVID-19) pandeemia on ajendanud rakendama ülemaailmseid reisipiiranguid ja kaugtööpoliitikat, häirides tavapäraseid teise ja kolmanda osapoolse auditeid. Arvestades epidemioloogilisi arenguid ning keskkonnamõjusid, võib oletada, et kaugauditid tõenäoliselt jätkuvad. Nagu kohapealseid auditeid, tuleb ka kaugauditeid planeerida ja ette valmistada. Kuna distantstilt auditeerimine nõuab tavapärasest erinevat ettevalmistust, ongi koostatud Eesti Kvaliteediühingu poolt kokku kutsutud erinevate osapoolte (sertifitseerimis-, akrediteerimisasutused, organisatsioonid) kogemuste põhjal käesolev juhendmaterjal.

Auditiks ettevalmistuse käigus tasuks läbi viia praktiline test, selle käigus tuleks erilist tähelepanu pöörata alljärgnevatele asjaoludele.

1 Õigused ja regulatiivsed nõuded

- Kui kavatsetakse auditeid salvestada või teha auditi jaoks videosalvestusi, tuleb jälgida, et ei rikutaks ELis kehtestatud isikuandmete kaitse nõudeid (GDPR).
- Välisele osapoolle dokumentide saatmisel või sisevõrgule juurdepääsu loomisel kontrollige, et ei väljastata ärikriitilist infot ning kas andmete kaitseks on sõlmitud konfidentsiaalsuslepped.

2 Dokumentatsioon ja juurdepääsetavus

- Suhelge tarnijaga, et tagada auditiks vajaliku dokumentatsiooni digitaalsed versioonid või valmisolek paberkandjal oleva dokumentatsiooni skaneerimiseks, võib kasutada ka spetsiaalset dokumendikaamerat.
- Tasuks läbi viia süsteemide testimine, et kontrollida auditi läbiviimiseks ettenähtud arvutites, kasutajatel või asukohtades juurdepääsu olemasolu dokumentatsioonile.
- Dokumentide jagamisel läbi erinevate veebilahenduste, tuleks enne auditi kontrollida, et vastavat ligipääsud on tagatud. Samuti tuleks kokku leppida, millisel viisil on tagatud jagatud dokumentatsiooni puhul andmekaitse. Vältida avalikke vörke.

3 IT- ja andmeside

- Kas mõlema poole interneti leviala, kiirus ja maht on piisavad veebi teel video ja andmete edastamiseks (tuleks ka kontrollida andmeside leviala piisavust virtuaalse ringkäigu korral).
- Kas on olemas vajalik tarkvara ja kasutajakontod virtuaalse auditi läbiviimiseks (nt Teams, Skype, Zoom), sealhulgas liitumiste aktsepteerimise või ekraani jagamise õigus.
- Kas audio-video seaded toimivad ettenähtud konfiguratsioonis (näiteks dokiga ja dokita, kas andmeside kaablite ühendused sobivad).
- Enne auditit tasuks testida kas andmeühendus toimib, näiteks ega tulemüür või muud tegurid ei takista ühenduse loomist.

4 Rajatise virtuaalne ülevaatus

Virtuaalsel ringkäigul kasutatakse üldjuhul nutiseadmeid. Ringkäiku ja protsesside ülevaatus võivad häirida erinevad tegurid, nagu temperatuur, müra, interneti leviala, seetõttu tuleks enne auditid läbi viia testaudit, et kontrollida:

- kas auditeeritava nutiseadmes on olemas vajalik tarkvara ja kasutajakontod virtuaalse ringkäigus läbiviimiseks
- kas virtuaalse ringkäigu korral võib esineda suurt müra, seetõttu on otstarbekas kasutada handsfree seadmeid.
- Kas mobiilse seadme aku kestvus on ringkäiguks piisav (NB! Tänapäeval nutiseadmetel on sama pistik handsfree ja laadija jaoks. Jahedas ruumis lüheneb aku kestus ca poole võrra).
- ülevaadet. Et tagada audiitorile parem ülevaade ruumidest ja territooriumist, tuleks audiitorile eelnevalt lasta esitada ruumide ja territooriumi üldplaan.
- turvalisust. Virtuaalse ringkäigu puhul tuleb tähelepanu juhtida turvalisuse tagamisele, nt liikuvad tõstukid, kukkumise oht

5 Kaugintervjuud

Kaugintervjuusid saab läbi viia sarnaselt silmas-silma intervjuerimisega. Kui jätta kõrvale tehnilised raskused, peaksid intervjuud suures osas toimuma sarnaselt traditsioonilisele auditile. Virtuaalsete intervjuude puhul tuleks silmas pidada järgmisi asjaolusid:

- võimaluse korral tuleks kasutada helikõnede asemel videokõnesid, et audiitorid saaksid jälgida ka auditeeritava kehakeelt.
- virtuaalse intervjuu korral võib auditeeritaval kuluda veidi rohkem aega dokumentide leidmisele, ekraanide vahel orienteerumisele ja failide jagamisele. Seetõttu oleks intervjueritava jaoks mugavam kasutada enda tööarvutit.
- erinevate arvutitega samaaegsel osalemisel võib lisamüra või mikrofonidest tekkiv vilin auditit häirida, mistõttu oleks mugavam kasutada kõrvaklappe ja mikrofoni vaigistamise režiimi.

Lisaks tasuks tutvuda ISO tehnilise komitee poolt koostanud juhistega kaugauditite kohta.

https://committee.iso.org/files/live/sites/tc176/files/documents/ISO%209001%20Auditing%20Practices%20Group%20docs/Auditing%20General/APG-Remote_Audits.pdf

